

*A test angyala,
avagy a szingli paródiája az
irodalomban*

Előfeltevéseink

„A humor emberi jelenség, ember mivoltunkkal szembesít bennünket, vagyis a humoron keresztül talán könnyebben megérthetjük, hogy az ember milyen szánalmas és milyen fenséges, milyen nagy és milyen kicsi - egyszerre.”¹

Parti Nagy Lajos, Sárbogárdi Jolán: *A test anyala* című művének olvasása során bebizonyosodott számunkra, hogy a szépirodalmi humor formája maga a paródia, mely a posztmodern² irodalom lehetőségeit, nyelvet használja fel alapjául: az intertextualitást, a szövegtípusok vegyítését, a nézőpontok, hangnemek változtatását, szubstandard nyelvhasználati formák beépítése, a köznyelvi regiszterek átpoetizálása. Parti Nagy kisregényében nemcsak a populáris szerelmes regények műfaját parodizálja, hanem annak alkotóját, valamint a rendszerváltás korának jelenségeit is, így létrehozva egy eddig nem ismert változatát a paródiának, melyet „*habszódia*”-nak nevez. Rájöttünk továbbá, hogy a regény cselekménye igen egyszerű, Németh Zoltán tanulmányában alátámasztja, hogy a mű a lányregények szüzségét³ követi, ennek tanulmányozása során a kultúraantropológia által megfigyelt átmeneti rítusok beavatás modelljével⁴ találtunk hasonlóságokat. Parti Nagy alapjaiban bontja meg a szöveg koherenciáját⁵ (ezt szövegtani vizsgálattal bizonyítjuk), mely hatására nyelv használatában mutatkozik meg a paródia. Parti Nagy nemcsak a szerelmes regények esztétikai szempontból irodalmi alkotásnak aligha nevezhető tömkelegét gúnyolja ki, nemcsak műfajra jellemző beszédmodot, s ez által a szerző által megalkotott világképet, hanem a kor kulturális kiüresedtségét, értékvesztettségét, sznobságát is szatíra tárgyává teszi.

A szereplők közti viszonyokban megmutatkozó modorosság, imitálni próbált magasztosság, művies jólneveltség, társadalmi sznobizmus érzékelhető. Ezek bemutatására alternatív oktatási módszereket felhasználva *szereplőmátrixot*, valamint *értékpiramist* készítünk, melyek elemzése tiszta képet ad a Sárbogárdi Jolán által megálmodott

¹ A humor szabad és személyes anatómiája – (Kállay G. Katalin) http://liget.org/cikk.php?cikk_id=254

² „(...) a posztmodernben alapvetően átértékelődik a megjelenítés, a reprezentáció viszonya, új elgondolás keretében kezdik magyarázni a jelek, képek világra, „valóságra” vonatkoztatását” Bókay 1997, 259

³ egy alkotás teljes tartalma, legtöbbször cselekményének tartalmi kivonata

⁴ van Gennep, 2007

⁵ a köztöszök, névmások helytelen alkalmazása, a nyelvi torzság, az idegen nyelvekből átszármaztatott kifejezések szándékosan hibás formában és kontextusban való használata, nagy magyar költők verseinek parafrázisként való kifordítása, a jelentésnélküli intertextusok beépítése stb.

világképről. Keressük a szingli kialakulásának mértékét, és a kitermelt rétegnyelvvél is foglalkozunk (*szingliszótár*).

A regény másik érdekessége, az író kérdése, hiszen Parti Nagy először Sárbogárdi Jolán néven publikálja a művet a Jelenkor hasábjain. A megalkotott világ látásmódja egy dilettáns íróra és egy nőre vall, s hogy a fikcionált író csökkentett tudású, az általa leírtakat nem élte át, csupán elképzelései vannak arról a világról, amit leír, s így egy igen torz képet kapunk vissza a társadalmi helyzetről, a rendszerváltás utáni időkről.

Mindezek együttesen a kor nyelvi és mindenbeli ürességét, hamisságát hivatottak érzékelteni. A könyv sikere legalább annyira ennek az ironikus látásmódnak köszönhető, mint annak, hogy egy silány termék kliséinek leleményes paródiája.

Lányregény- Beavatás történet

A szöveg a lányregények egyszerű szerkezetére építkezik, s akár a populáris irodalom esetében, itt is a befogadás megkönnyítését szolgálja, tekintettel a csekély irodalmi műveltséggel, kevés irodalomtörténeti ismertetéssel bíró, dilettáns befogadóra is. A szöveg három főbb része (expozíció, bonyodalom, megoldás) jól elkülönül egymástól. Ezen a szinten fedezhetünk fel hasonlóságot a kultúraantropológia által meghatározott beavatás modell szerkezetével. Arnold Van Gennep kulturális antropológus megállapítása szerint az átmeneti- vagy beavatási rítusoknak⁶ három fő fázisuk van: az elválasztó rítusok az előbbi, elhagyandó állapotból kivezetik az egyént, majd egy átmeneti, várakozó állapot következik be, s ezt követik a befogadó rítusok, melyek az új állapotba vezetnek. Margittay Edina személyiségfejlődése, valamint a regény cselekménye ezen szempontokat követve könnyen bemutatható:

- I. *expozíció/kiszakítás a megszokott környezetből*: Margittay Edina fiatal szingli nő, önálló, független, érzelmileg stabilnak mondható. Budapesten él családjával. Az napjai megszokott séma szerint telnek a Hungimpóknál, mint titkárnő. Munkatársaival családi viszonyt ápol. Élete viszonylag teljesnek mondható, azonban még sohasem alakított ki szorosabb kapcsolatot az ellenkező nemmel.⁷ A

⁶ „filozófiai megfogalmazással élve a beavatás a lét mikéntjének ontológiai megváltozásával egyenértékű” Eliade, 2006, 185. old

⁷ „Margittay Edina még soha nem volt egymáséi.” (5.)

fiatal és jóképű tévérendező, Balajthy Dénes megismerése elhozza számára a változást.⁸

- II. *bonyodalom/a megszokott élet átalakítása*: A két fiatal közeledik egymáshoz, azonban Edina tapasztalatlanságából fakadó előítéletei nagyban megnehezítik a kapcsolat kibontakozását. A lánynak rá kell jönnie, hogy Dénes szándékai tiszták, s nem egy filmszerep miatt találkozgat vele. Ennek felismerésében indirekt módon segítségére van a regény több szereplője is, akik „összeterelik” a szerelmeseket. Azonban hiába a segítség, Edina eltúlzott reakcióitól nem tud megszabadulni, félreérti a helyzeteket és Dénes szándékát. Végző elkeseredésében megkísérli az öngyilkosságot. Ez a fordulópont vezet el a beavatás új szakaszába.
- III. *megoldás/az új életbe való beépülés*: A rehabilitációs központban a helyzet megoldódni látszik, hiszen újabb félreértések után Edina végre elfogadja Dénes közeledését, az új életformát, amit a kapcsolatuk megkíván, így megtapasztal egy beteljesülni látszó létezését.⁹

Edina életéből hiányzik az apakép¹⁰, aki példaként szolgálna a lánynak. Az irányító hiánya zűlléshez, céltalansághoz vezet, s ez az értelmezés a regény során kitágul az egész társadalomra, amely az egységes magyar kultúra fellazulásához vezet. Ebből is adódik a modern nyugati kultúra felé irányuló vonzalom, amely új életformákat hoz létre, átírva a mindennapi rítusokat. A családalapítás és a tartós társas kapcsolatok kialakításának ideje kitolódik az egyén életében. A nyugati kultúra vonzata tehát a karrierista, **szingli** nő képe, így nem véletlen a megnevezés sem, amely az angol single (egyetlen, egyedüli, egyszeri, egyszerű, szimpla, egyszemélyes, magában álló, szóló, egyedülálló, nőtlen, hajadon) szó magyarosított változata. Az ilyen személy, mint esetünkben Edina, úgy alakítja életét, hogy abba nem fér bele a tartós társas kapcsolat. Mindez életstílusként van jelen a modern társadalomban. Azt tapasztaltuk, hogy a szingliség egy megragadt állapot az egyén beavatás történetében, amelyből nehezen képes kiszakadni. Ennek több oka is lehet, jelen esetben Edina túlságosan ragaszkodik egy álmképhez, egy férfiideálhoz, egy elképzelt valósághoz, így saját naivitása áldozatává válik, félreérti vagy/és túlreagálja az egyszerű szituációkat is. Épp ezért külső segítségre van szüksége, úgynevezett beavatókra (szülők, Maci, Havasi Tamás), akik megteremtik a körülményeket, hogy a két fiatal kapcsolata

⁸ „A Szerelmet hoztad el, mely bearanyozza törött lábamat most, és majd ha felépülök akkor is ...” (64.)

⁹ „ (...)hadd ragadjam meg e vissza nem térő alkalmat és élve a kedvező lehetőséggel, hadd kérjem meg feleségül szeretett leányuk, a mellettem álló Margittay Edina kezét...”(106.)

¹⁰ az apák mind a „levegőben” vannak, kiküldetésen

beteljesüljön, a beavatás megtörténhessen. A konfliktusok álkonfliktusok, valóságos, motivált cselekmény nincs a regényben, minden mélységes tapintattal és illedelmesen történik, problémamentesen oldódik meg. Tipikus habkönnyű világ, semminek nincs megmásíthatatlan, végzetes vagy sorsfordító következménye. Érvényesül a lekerekítettség és a teljesség elve. Ismerős mindez a szappanoperák világából is. A komikum a történet sekélyességének, ürességének eltúlzásában rejlik. A második csalódás után ugyanis a lány végzetes módszerhez folyamodik, megkísérli az öngyilkosságot, bár ez közel sem „komoly”. Búcsú levelében¹¹ ugyanis konkrétan leírja, hogy mit vett be és mennyi, valamint adatait is feltünteti. Öngyilkossági szándéka tehát inkább görcsös figyelemfelkeltés. A végső helyszín, a rehabilitációs központ a labirintus középpontjaként értelmezhető, amely a végső beavatási színtér. A „labirintuson” való áthaladás maga a beavatás, ami a két fiatalnak egymás megtalálását jelenti, maga után vonja a szingli én halálát (öngyilkossági kísérlet), ami majd az „újjászületett” én magasabb létezési formájának kiteljesedését hozhatja el. Felismertük, hogy Edina egy meghasonult beavatás történetet él meg¹², mivel beavatás után sem találhatunk nagy változást a lány életében, ugyanolyan sekélyes és elvakult marad, csupán már Dénes oldalán. A beavatás történetet kísérő átváltozás történet nem következik be. Ez is jól tükrözi, hogy a regény egy kiüresedett, kultuszvesztett világképet mutat be, ahol mindenki sablonfigura, így változni sem képes.

Habszódia és társai

Ahhoz, hogy meghatározhassuk a szöveg műfaját, le kell szögezni, hogy az író vagy az író nézőpontjából vizsgáljuk a szöveget. Ha ugyanis *A test angyalát* Sárbogárdi Jolán alkotásaként olvassuk, alacsony regisztereket mozgásba hozó, populáris intertextuális műként áll az értelmező elé. Ha viszont Parti Nagy Lajos szöveggént kívánjuk olvasni ugyanezt a művet, úgy egy professzionális igénnyel megkonstruált, parodisztikus hatásmechanizmusokkal dolgozó alkotást kapunk. A szöveg Parti Nagy által meghatározott műfaja a „*habszódia*”. Az egyedi szóalkotás, a *nyelvhús*ból¹³ gyúrt pogácsa többféle

¹¹ „Nem bírom tovább! Életem értelme végzetesen megromlott B. D.-val! Mindhalálig szerettem őt, melyet magatartása lehetetlenné tett! Vérfad!!! Felőrlődtem!!! Nincs kiút!!! Úgy döntöttem, véget vetek az Életem sorának. 19.40-kor a fűri-fiókban talált Seduxen tablettákkal! Bocsássatok meg, finita la tragédia! Margittay Edina, Benczur utca 26. 2. em. 1.” (80.)

¹² A modern társadalmakban az intézményesített átmenet hiánya, illetve hiányos funkcionálása azt eredményezi, hogy a fiatalok egy része "kivonul", azaz olyan szubkultúrákat hoz létre, amelyeket a társadalom általában deviánsnak minősít. Platthy, Lónay 2003

¹³ „Játék a nyelvvel, rontása, törése, nyüstölése. De hát minden nyelvi mű létrehozása ez, játék a nyelvvel, kirakódszi, térbeli, időbeli dominó. Elemek megfelelése, viszonya, anyag, gyűrhető, alakítható, kiismerhetetlen

asszociációt hív elő. Egyrészt rájátszik a *rapszódia* lírai műfaj fogalmára, amely ironikus utalást rejt magában a populáris szerelmes regények szélsőséges, viharos emócióira, érzelemkitöréseire, bár a regény cselekménye valós érzelmi konfliktusokat nem tartalmaz. A „hab” (tejszínhab) előtag ugyancsak a lányregények émelyítő édességére, könnyedségére, hamisságára is rámutat. A „szóda” utótag is hasonló jelentéssel bír, mint a hab, valamint névrejtéssel utalás is történik Parti Nagy *A test anygala* előtt befejezett művére, a *Szódalovaglásra*.

Ha csak a szűzsét vesszük alapul, a szöveg kétségkívül egy lányregénnyel van dolgunk, hiszen olyan karaktereket és cselekményszálakat vonultat fel, amelyek leginkább a populáris szerelmes regényekre jellemzőek. A szereplők a megadott sémára készültek: a nők karcsúak, egyetemisták vagy egyetemre készülnek, jól értesültek a sznobizmust kielégítő művészeti témák terén, illedelmesen viselkednek, roppant mértéktartóan isznak, megvetnek minden durvaságot és közönségességet, ugyanakkor mély részvétet éreznek a lecsúszottak iránt¹⁴ (persze mindez csak mímelés, maszk). A férfiak szintén kisportoltak, divatosan öltöznek, bennfentesek, magas pozícióban dolgoznak (igazgatók, menedzserek) vagy sikeres művészek, gazdagok, folyton kiküldetésben vannak, vagy voltak a világ minden táján. Sablonos papírmásé figurák. Vegyük alapul például Dénest. Ruhatára tökéletesen megfelel a kor divatjának, egy férfi ideált testesít meg¹⁵. A kor olvasójának ezért még természetesnek tűnt ez az öltözet, a mai befogadó azonban már történelmi horizontként, inkább ironikusan tekint erre a sablonfigurára. A szereplők felszínes viszonyait az általunk elkészített szereplőmátrix (*Melléklet – 1. Szereplőmátrix*) is jól demonstrálja. A legtöbb szereplő között közömbös a viszony, pedig együtt élnek, befolyásolják egymás mindennapjait. A fő hangsúly nem a belső értékekre, hanem a küllemre helyeződik, azt a részletes külső leírások is kihangsúlyozzák.¹⁶ A helyszínek is a

és csodálatos anyag. Nyelvhús. Teremtés, munka, melyből és mely által létrejön valami, ami működni kezd és működtében elhagy, több, legalábbis más lesz, mint amire szántad, szánódott. Valami, ami még konszenzuális, tehát hagyományozható, de már egyszeri, egyedi, sosemvolt. Nyelvhús, amely beretvaél, Isten áldja a képzavart.” (Parti Nagy Lajos, Keresztury Tibor interjúja)

¹⁴ *Izlésesre nyírt barnahajú, magas, kisportolt arcú, 30 évesnél nem nagyobb korú volt az illető egyenes orral. Kigombolt zakója mögött elegáns beige-színű ing lapult, és jól szabott nyakkendő. Rövid tincsei közt egy-egy ősz szál kunkorodott meg-megcsillanva, melyek idősebbé tették koránál.* (15-16.)

¹⁶ Edina: *„18,5 éves, csinos, sőt feltűnően szép, kultúrált fiatal lány nézett vissza rá, kinek aranyszőke haja laza csigákban a hátát, továbbá blézerét csapkodta szakadatlan. Hosszúdadú, szabályos arca „make up”-ot csak hírből ismert”* (6.)

Dénes: *„izlésesre nyírt barnahajú, magas, kisportolt arcú, 30 évesnél nem nagyobb korú volt az illető egyenes orral. Kigombolt zakója mögött elegáns beige-színű ing lapult, és jól szabott nyakkendő. Rövid tincsei közt egy-egy ősz szál kunkorodott meg-megcsillanva, melyek idősebbé tették koránál.”* (15.)

populáris modellnek felelnek meg: villalakások, a magyar viszonyokhoz képest luxuslakások, Pest legpatinásabb (és legdrágább) cukrászdája, a Gerbaud, légkondicionált üvegpalota-munkahely, repülőtér, a Kútvölgyi kórház fürdőszobás egyágyas különszobája, egyszóval kultushelyek. A tárgyak és ruhák mind nyugatról származnak, kellően márkások. Mindebben a populáris művészeti modell alapvető vonását túlozza el Parti Nagy: olyan, a mindennapi problémákat semmisnek tekintő világban lehet otthonos az átlagpolgár, melyben a hétköznapiakban nincs része. Mindez egy új rontott értékrend kialakulásához vezet, amelyet egy értékpiramis (*Melléklet – 2. Értékpiramis*) segítségével mutatunk be.

Parti Nagy ezeknek a populáris szerelmes regényeknek a műfaját parodizálja¹⁷ ki, felhasználja a lányregények szüzségét, de a beszédmódot, és így a szerző által megalkotott világképet is szándékoltan rontott formában adja elő. Ezzel egy dilettáns írónőt, és magát a feminin irodalmat teszi gúny tárgyává, mivel a szenvedély és a tettek súlya nevetséges ellentmondásban van mindvégig a regényben. A lányregények jellemző hozzátartozója a giccs: a tárgy elveszíti eredeti funkcióját (amely az esztétikum kiváltásában érdekelt), közhelyszerűvé válik. Így válik az irónia célpontjává Sárbogárdi Jolán (mint dilettáns szerző és rajta keresztül a ponyva-, valamint a lányregények dilettáns nyelvhasználata), Margittay Edina (mint naiv, sznob papirosfigura, rajta keresztül a regény összes szereplője), a ponyvairodalom olvasója (mint „első olvasó”) illetve ezen keresztül *A test anygala* azon olvasója, aki magas irodalomként olvassa a ponyvát. (...) A szöveg „*nem a műfajjal játszik el, hanem inkább a stílárís regiszterekkel: nem imitálja a giccsregények nyelvi kliséit, hanem szándékos stílustöréseket idéz elő*”, vagyis a „*nyelv önállóságának és uralhatatlanságának tapasztalataként*”¹⁸ jelenik meg. Ennél a pontnál fogva válik fontossá *A test anygala* megírásának ideje, 1989 decembere. Ugyanis karikírozza a rendszerváltás korának jelenségeit, kritikátlan nyugat-majmolását, kiüresedett mintakövetését, és azt a tudathasadásos átmeneti állapotot, mely erre a korszakra jellemző. Az író nő helytelenül használja az idegen szavakat, magyar kifejezéseket helyettesít velük¹⁹,

¹⁷ A paródia (görög paródeo 'dalt gúnyosan, eltorzítva előadni') valamely jól ismert mű, műfaj vagy stílus gunyoros, komikus hatású utánzása; célja a komikus hatás kiváltása, a nevetetés. Szerzője valamely mű formai jegyeit utánozza, annak tartalmától elválasztva. A stílust megfosztja funkciójától, rámutat jellegzetességeire, kifigurázza a stílust és a jelenséget, kritikát mond róla.

¹⁸ Németh, 153. :Szilágyi 1997:17

¹⁹ Például: make-up, aerobic, sandwich, Gerbaud, two, music-center, Fitness, garden, juice, snack, foayé, orthopeuta, cocktail, depressio, a la carte, moire, tush, vatelines, turmix, hall, Genant, Summa Cum Laude,

elmagyarosítja őket²⁰, sőt banális helyesírási hibákat vét²¹. Mindez igazolja, hogy egy csökkentett tudású írónővel van dolgunk, az általános műveltségi szintje igen alacsony.²²

Parafrazálja a nagy magyar írók, költők műveit, de ellentétben a posztmodern intertextualitással, itt nincs többletjelentése az utalásnak, csupán sallangként jelenik meg, az új kontextusban elveszti eredeti értékét, mindezzel a rendszerváltás korának kulturális hanyatlását hivatott érzékeltetni. Ebben az esetben tehát paródiáról beszélhetünk, hiszen az átiratok nem őrzik meg az eredeti stílust, különböző szövegekből kiragadott és transzformált idézetekkel találkozunk. A magyar irodalom szövegkorpusza az alapvető forrása ezeknek az idézeteknek. Az első ilyen utalás József Attila: *Ne légy szeles...*²³ című versére vonatkozik, és ilyen formán írja át: „*Olyan pontosak vagyunk, ahogy a Csillag ragyog az égen. Persze, csak úgy érdemes!*”(6. old). Csokonai Vitéz Mihály „*A Reményhez*” című vers sorait idézi fel a következő mondat – bár oda nem illő leütéssel: „*Isten Veled Remény*”. „*Ne csalfa vak reménykedj!*”(35-36 old.), „*Hittem szép szavadnak, mégis megcsaltál ezzel a durvasággal*”(77.old). Shakespeare Hamlettjére is találunk utalást: „a tett „halála” a tétlenség”. A kanonikus irodalom kultuszának ilyenfajta dekonstrukciójával két világot (eszme és valóság) közelít egymáshoz.

A mű valóságos tárháza a közhelyszerű metaforáknak és költői képeknek²⁴, gyakoriak a szóláskeveredések, -ferdítések²⁵. Az 1989 decemberében íródott mű kora egyik jellegzetes reklámszövegét is idézi: „*A Libresse segít a »nehéz napokon«*”. Az intertextusok a reklámszövegek szintjére süllyednek, mintegy tömegtermékként, közhelyként beépülve a szövegbe.

²⁰ Például: horibile, boutik, Ámour, condi-terem, Expresszis Werbis! rundó, lemosó-tonic, ováció, Happy birds day to you! alkohol-fry, migrain, flört, chómába, konzilium, fotöy, sokksuggestió, fixaidea, inkognító, kondi, Wolks Wagen Mikro Busza, fieszta, aero-kúra, air-kondicionálás

²¹ Például: ílyet, orwul, csínos, keserü, kinai, menü, disz, kinálták, bónok, sítoura, művészethy, multról, póstázónk, hívatalsegéd, mért, vajjon, fikszírozva

²² „*A gondolatok vadul cikázni kezdtek elméjében, mint molekulák az atommag körül.*” (74.)

²³ „*(...) dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.*” (7.)

²⁴ „*...hatalmas csupaüveg ablak*” (11.) „*Szinte a bordái közt érezte Ámour markát melyben kibimbózó szerelme rabmadara vergődik.*” „*kisportolt léptekkel*” (23) „*A férfileptek Beethoven-i döngése csordultig elfoglalta szíve helyét.*” (23.) „*ájulása nem ismert határt*” (42.) „*huszáros döntés formálódott fiatal elméjében meg-megállva*” (47.) „*tanúk nélkül valamint négyszemközt*” (52.) „*szent elhatározás*” (57.) „*ajkuk megcsókolta egymást*” (61.) „*Dénes hirtelen mozdulattal párnája alá nyúlt, és kihúzott alóla egy csokor rózsát*” (62.) „*egész testében érezte a látogatási idő mézét*” (66.) „*elkerülték egymást fizikailag*” (95.) *szerelme* „*Sötét Verme*” (102.)

²⁵ „*csókolta meg száját és ajkát a sajátjával*” (12.) „*...ezer éve nem láttalak, illetve régen...*” (18.) „*...mécsest nem tudta eléggé összeragasztani...*” (36.) „*Hiába mondj Egon bácsi, hogy nőszül meg fiam az életed szekerével, ne sokat kukoricázzál...*” (38) „*éghessen keze alatt a hivatali munka...*” (46.) „*tartok a perctől, amelyre úgyszólván vágyom*”(54.) „*az élet rendje az élet rendje*” (55.) „*Ezzel elárultad a fogad fehérljét most és mindörökké.*” (77.) „*tudatkiesésig chómába esett*” (85.) „*arca alól kiszaladt a „talaj”*” (87.)

Parti Nagy tudatosan használja a giccset, mint eltúlzott nyelvi formát a parodizálás alapjaként. Az egyszerű érzelmi, gondolati sablonokat, kliséket közvetítő termék halmozása eredetiséget nélkülözve hat a fogyasztói igények tömeges kielégítése a befogadó érzelmi és gondolati kiszolgáltatottságának kihasználásával. Parti Nagy játszik ezekkel a sablonokkal, közhelyekkel, klisékkel, sűríti és átírja őket, majd szereplői szájába adja. Összességében a nyelv által jellemez, épít fel karaktereket, világokat, majd a túlzással, a giccsel le is építi azokat.

Megfigyelhető, hogy Budapest, mint világváros ebben a regényben régiókra, kisebb körökre tagolódik. Itt fedezhetünk fel hasonlóságokat Mikszáth dzsentrí világa és a regény világa között. Ez a szűk kör örökös önámításban és tettetésben él, származástudatuk nagyon erős, bár hamis. Egy másik kultúrát tekintenek alapul és követnek vakon, A test angyalában az amerikai élet a követendő példa. Ismereteik az tengerentúli kultúráról ingen csekély, csupán a média által közvetített hamis foszlányokra alapszik. Abban különböznek a dzsentríktől, hogy nem csak megjártsszák a felsőbb társadalmi kategóriába való tartozást, hanem meg is élik azt. Nem ismerik be, vagy nem is tudják, hogy csak egy színjátékká laposodott az életük, s saját identitásuk is ingatag lábakon áll.

Az rendszerváltást követő urbanizáció, a „nagy város” kitermeli a **szinglit**, ami egy korban és nemben meghatározott embercsoportra jellemző, a amely csoport tagjainál életformájává válik az egyedüllét, a partner hiányának ténye átértékelődik, a női nem önállóságát bizonyítja, és egy feminista életszemlélet társul hozzá. Azonban a szingli lét magában hordozza a végleteket, mivel a magány állapota adhat szabadságérzetet, de ugyanakkor átcsaphat egy görcsös szerelemkeresésbe is. A modern társadalmak fiataljai gyakran elhúzódo krízist élnek át, ezek a fiatalok külső támogatás híján hajlamosak a marginalizálódásra. Ez az érzelmi labilitás termelte ki a szingli populáris irodalmat, amely nem rendelkezik a magas irodalom nyelvi kidolgozottságával, sem az alaptörténet egyediségével, a mű nem nyújt esztétikai élményt, nincs megbúvó többletjelentés, hiányzik a kritikus befogadó, az olvasói általában a szingli rétegből kerülnek ki, s mindezek hiánya előidézi a fokozatos értékvesztést, mivel a kultúra egy szubkulturális kiüresedési folyamatban mutatkozik meg. A szereplők szólamaiban elsősorban a nyelv veszíti el a normatív, sztenderd emelt szintjét. A rétegnyelv változatba való átlépés a tudat beszűkülése, és a kulturális igény kiüresedése jellemzi. Kutattuk a szinglirétegnyelv létezését a regényben, s elkészítettünk egy szingli szótárat (*Melléklet – 3. Szingliszótár*). Az a szociális háló, amelyben a szinglik léteznek, megköveteli az idegen nyelvből

átszármaztatott kifejezések, rövidítések használatát, s bizonyos szinten átfedés vehető észre a többi rétegnyelv között. Felismertük, hogy előfordulnak a diáknyelvből vagy éppen a szaknyelvből ismerős regiszterek, s ezek együtt használata szüli az új rétegnyelvet, a **szinglit**. A többi rétegnyelvhez hasonlóan a **szingli** is csak szókinszből áll, nem önállóan beszélhető nyelvváltozat, használatához szükség van a bázisnyelvre.

A „nyelvhús” vizsgálata

Parti Nagy Lajos a posztmodern irodalom nyelvkezelési eljárásait felhasználva saját koncepciót alkotott: „*Nem a nyelven keresztül mondok ezt azt a világról, hanem a nyelvben, másként fogalmazva: a nyelv mondd el engem, a mód ahogyan használom.*”²⁶ Aki nem a giccsregény műfaja felől olvassa *A test angyalát*, hanem éppen fordítva, rájöhet, hogy: a Parti Nagy-féle „megnyelvezés” és „nyelvhús” –paradigma demonstrálásához volt szükség egy elhasznált epikai vázra, amely nem téríti el a figyelmet a nyelvről, a nyelv működéséről, (...) s ezen a ponton szembesülünk az ún. dilettáns nyelvhasználat problematikájával.²⁷ Németh Zoltán említi meg először, hogy *A test angyala* nyelvszemléletéből hiányzik a *langue*²⁸. Ez felkeltette az érdeklődésünket, s az általános nyelvészetben kutatva Péntek János: *Teremtő nyelv* című könyvére bukkantunk, s benne a strukturalista Saussure nyelvelméletére, miszerint a nyelv egy struktúrát termet, ami egy absztrakcióként létezik, invariáns mivolta által a beszéd fölött áll. Saussure azért tarja fontosnak a nyelv és a beszéd megkülönböztetését, mert ez által elválasztjuk a társadalmi az egyénitől, a lényegest a járulékostól és többé-kevésbé a véletlentől. A beszélők a nyelvnek csak egy változatával, variánsával rendelkeznek. Ebben a nyelvfelfogásában szemléltetjük ennek a műnek a nyelvezetét egy pár szövegrészen keresztül:

²⁶ Németh Zoltán- Parti Nagy Lajos 17.

²⁷ Németh Zoltán –Parti Nagy Lajos 212-218.

²⁸ „önálló nyelvi rendszer (*langue*-invariáns) és változó beszéd (*parole*-variáns) (...) a *langue* olyan, mint a sakkjátszma szabályrendszere, a *parole* pedig mint az egyes konkrét mozdulat a sakkjátékban” Fabinyi 1994.

1. szövegrészlet:

„– Mindennek vége! Isten veled Remény! ... Ó, hát ezért! ... Ezért volt az egész invitálás? Hogy képzeli, hogy ... hogy én is olyan lány vagyok, hogy egy leszek neki a sokból, amiben bőven része van? –

Zokogta zömmel befelé, mert kora kislány korától fegyelmezett, kultúrált leány volt, noha mélyérzésű is. Ettől kezdve hibát hibára halmozott a német nyelvű levelezésben a koncentráció hiánya miatt.

– És ha nem „acélból” hívtam? –

Tért vissza újólág. De hiába igyekezett megnyugtatni magát, mécsesét nem tudta eléggé összeragasztani. Majd észrevétlenül az asztalra csapott.

– Hát mi másért?! Ne csalfa vak reménykedj! –

Hangoztatta és egymást kergették gondolataiban a mondat-töredékek az utótlérés legcsekélyebb reménye nélkül.

– Én bizony nem leszek senki megunt „babája”.²⁹

A fiktív író által teremtett szöveg nélkülözi a languet, csak a beszédaktusban mutatkozik meg, ezért egy rendszert nélkülöző, rontott nyelvváltozatban él, amit a szerző egy ironikus megjegyzésében „nyelvi univerzumnak” nevez. A szubstandard nyelvhasználati formák beemelése nem csak a köznyelv imitációját példázza, hanem önálló poétikai funkcióval látja el a regisztereket. A nyelv kontrolálhatatlan, felszabadított működése lép az imitáció helyébe, végtelen lehetőséget biztosítva az intertextualitásnak. Fellazul a szöveg koherenciáját, az ebből adódó ironikus utalások felerősödnek, a látszólagos elrontott nyelvi elemek gazdag metaforikus jelentést kapnak. Például: a grammatikai kapcsolóelemként szereplő névmások kilépve nyelvtani szerepükből, sajátos helyzetükből adódóan metaforákká válnak³⁰ A nyomatékosság érdekében sokszor

²⁹35-36.o

Jelmagyarázat: kék névmások;

piros helytelenül írt szavak

zöld szójáték

vonal₁ intertextualitás

vonal₂ ige

Félkövér kiemelés: jelzők, határozók

³⁰ „Hogy képzeli, hogy... hogy én is olyan lány vagyok?” Más példák a szövegből: „Margittay Edina még sohasem volt egymáséi.” (5.) „és hogy állsz az említett tévéjátékkal?” (28.) (35.) „Nem szeretnék „bunkó”, illetve porcelánbott lenni” (71.) „úgy állapodtak meg, hogy előbb jól meg kell, hogy ismerkedjenek, s utána jöhet minden „más”” (75)

egymásnak ellentmondó kapcsolóelemeket egymás mellé helyezi. A rontott intertextualitások által mű „kigúnyolja” a kanonikus irodalmat, semmibe veszi az elődök hagyatékát, ebben a szövegrészben Csokonai Vitéz Mihály-A reményhez című versének sorait fordítja ki. Instabil az alany állítmány egyeztetése, ebből is adódik az ironia által kedvelt kétértelműség.³¹ Parti Nagy sajátos szójátékai a nyelv dinamikus jellegét igazolják, az „acélból” jelentése metaforikus. Sok szót főnevesít, vagy nagy kezdőbetűvel ír, tulajdonévként kezelve azt. Ezeknél alapesetben kihangsúlyozásról beszélhetnénk, de itt általában egy-egy ilyen „tulajdonnév” szintén az ironizálást szolgálja, a hamis értékrendet, a kulturátlanságot példázza.

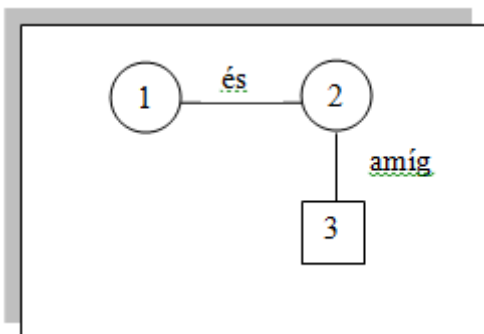
2. szövegrészlet

Szövegbeli forma:

„Az asszony sóhajtott/¹ és **harmatos anyai szemével sokáig** kisérette **büszkén a szép**
Teremtést a **Benczur** utcán **végig**/² amíg **be** nem fordult **ruganyos lépteivel.**”/³ ³²

Átírt, normatív forma:

Az asszony sóhajtott. Könnyes szemmel nézte, ahogy lánya befordul a Benczúr utca végén.

Megvizsgálva a mondatokban a fő- és mellékmondatok viszonyát, azt tapasztaltuk, hogy a szövegben jóval több a mellérendelő tagmondat, mint az alárendelő. Ez lazább szerkezetet hoz létre. A mondatok sokszor nincsenek tagolva, vagy hiányoznak a kötőszavak, esetleg helytelenek. Nagyon fontos, hogy a mondatokban zsúfolva

vannak a határozók, jelzők, sokszor ellentétes jelentésűek. Ha át akarjuk írni a mondatot, akkor az eredeti szöveg majdnem felét ki kell húzni. Ebből is látszik, hogy Parti Nagy mennyire a köznyelvi norma alá helyezi a nyelvet, ezzel karikírozva, az eltúlzás által parodizálva a gondolkodás- és beszédmodot. Nagyon erősen érvényesül az Eszterházy Péter megfogalmazása: „Beszélek, tehát vagyok.” A szereplők csak beszélnek, de a sok halmozás miatt a valódi tartalom felszámolódik. A kommunikáció így nem az

³¹ „csókolta meg száját és ajkát a sajátjával” (12.) „ájulása nem ismert határt” (42.) „rendben van végre a kérvégvágásával” (68.) „kinálták egymást szájába” (71.) „mielőbb dűlőre akarja vinni a tárgyat” (76.) „ki-kirohant az ajtón” (77.)

³² 48. o

információközlést, inkább egy állapot fenntartását biztosítja. A beszédnek nincs a teljes megértéshez szükséges grammatikai alapja.

3. részlet:

(Dénes) „*Mikor aztán este 10 hákor kikönyökölt magányos férfiszubája Dunára néző ablakából, nem is sejtette, hogy karnyújtásnyira, a Benczur utcában egy sajnos egészen kipirosodott szemű emberi lényt láthatna könnyű, narancsszínű „olasz” hálóköntösben, akinek izléses lányszobájában változatlanul a szomorúság ülte torát, és hiába szólt izléses music-centeréből fiatalos zene és számok, ha Margittay Edina naplójára rogyva járt fel-alá, miközben fel-feltörő halk sírása gejzirként övezte orcáját a lemosó-tonic dacára is, ha nem takarnák el előle a szürke pesti háztömbök sorai.*”³³

Ahogy az előző szövegrészletben is láthattuk, egy szövegepizódon, de akár egy mondaton belül is gyakran, és látszólag indokolatlanul változnak a nézőpontok. Az egyenes beszéd átvált szereplői szabadfüggő beszéddé, ezekben a női nézőpontot (vörössel jelölt szövegrész) fölváltja a férfi nézőpont (kézzel jelölt szövegrész), vagy éppen fordítva. Kiemeltük a két nézőpont sajátosságait. Felismerhetjük, hogy mindkét nézőpont közös eleme a sznobizmus, hiszen Dénes aggregénylakása egy Dunára néző, bizonyára előkelő otthon. Viszont logikailag nem koherens a gondolatmenet, hiszen amikor visszatér a férfi nézőpont az idézet végén, az eddig Dunára néző férfi elől szürke pesti házak takarják el a kilátást. Amikor áttér a női nézőpontra egy tipikus filmbéli amerikai lány képe tárul elénk, „olasz” hálóköntösben. A sznobizmus itt még inkább érzékelhető, hiszen izléses lányszobájában izléses zenét hallgat, miközben naplójába ír, feltehetően. A „fel-feltörő halk sírás”, amely során könnyei „gejzirként” folynak le arcán egy újabb Parti Nagy nyelvbravúr.

Az elbeszélő problematikája

A szerzői nevet problematizáló posztmodern maszkyszerű költészet és próza egyik sajátos esetében a maszk felvétele nemváltással jár együtt.³⁴ Parti Nagy Lajos e művével arra vállalkozott, hogy Weöres Sándor és Esterházy Péter nyomdokaiba lépve létrehoz egy fiktív nőalakot (Weöres Sándornál ez Psyché, Esterházy Péternél Csokonai Lili), majd e nőalak bőrébe bújva ír kisregényt. Parti Nagy Lajos fiktív nőalakja Sárbogárdi Jolán,

³³ 39. o

³⁴ Németh Zoltán- Szerzői név és maszk a magyar posztmodern irodalomban 2004

akinek neve összecseng Charles Bovaryéval³⁵, benne van a magyar irodalom egyik őstoposza, a sár³⁶, benne van a bogár³⁷, s így „*az egész kicsit töröttes, kicsit furcsa...*”³⁸ Sárbogárdi szó szabad asszociációkat hív elő: önmagában hordozza a viselője rontott lelki világát, a populáris irodalom kedvelését, Jolán karakterének főbb vonásait. Parti Nagy Lajos az író karakterét újra felhasználja, s az Ibusárban dolgozza ki. Itt Jolán egy megkeseredett jegypénztárosnő képében köszön vissza, akinek sérelmeivel direkt és indirekt módon is megismerkedhetünk a monodráma során. Parti Nagy egy interjúban igazolja sejtésünket, miszerint *A test angyala* íróőője és az Ibusárból ismert Sárbográdi Jolán nem lehet ugyanaz: „*De közben rá kellett jönnöm, hogy az a Sárbogárdi Jolán, aki megírta ezt a metabelvárosi, metabuta, metabarbi, metabornírt lányregényt, az nem lehet egy szerencsétlen, elmávadt vasúti pénztárosnő Ibusáron. Tehát most van egy Sárbogárdi Jolán nevű dilettáns jegykiadó és egy Sárbogárdi Jolán nevű lányregény-iparos, de a kettő nem kompatibilis.*”³⁹ Parti Nagy tehát egy más környezetben újrateheri a karaktert, ez is írói bravúrjainkat egyike.

A recenziók azzal foglalkoztak a legtöbbet, hogy *A test angyalának* írói kilétére választ találjanak. Több egymást építő, vagy épp dekonstruáló recenzió olvasása után rájöttünk, hogy *A test angyala* magában hordozza ambivalens voltát, de mégsem szétválasztható. Úgy gondoljuk, hogy nem létezne Sárbogárdi Jolán Parti Nagy nélkül, és nem létezne *A test angyala* Sárbogárdi Jolán nélkül, feminin és maszkulin, alacsony és magas irodalmi szint nem különíthető el teljesen ebben a regényben, így nem vizsgálható az egyik a másik figyelmen kívül hagyása nélkül. Nem értünk egyet Németh Zoltán azon kijelentésével, amellyel Sárbogárdi Jolán írói karakterét rávonatkoztatja minden női regényíróra, s ezzel diszkriminálva a feminin irodalmat. Parti Nagy okkal teremti meg Sárbogárdi Jolán írói karakterét, mivel ráértett, hogy nem elég egy nézőponton keresztül bemutatni a történetet, hiszen egy idő után unalmassá, felületessé válik. *A test angyala* azért olyan tökéletes a maga nemében, mert Sárbogárdi Jolán, a nő, megteremti a történetet, az éhelyítő szerelmes regényt, amit Parti Nagy saját stílusában formálhatott meg, s ezzel egyszerre a műfaj paródiáját is megteremthette, egy komplex művet hozva

³⁵ Sárbogárdi név összecseng a 'sárbovári' (Charles Bovary) névvel is, akinek a felesége, Emma szintén a lektúr varázsában él, olvasmányait mintának tekinti életvezetésben.

³⁶ Ambivalens jelenség, magyar őstoposz:a termékenység és pusztulást egyaránt jelképezi „*A sár, a vízzel átitatott föld, vagy por a teremtést megelőző, termékeny őstalajra utal, valamint a hanyatlásra, amelynek végeztével visszahullunk a porba*”(Larousse 500.)

³⁷ Lélek szimbólum a folklórban (Jelképtár)

³⁸ Bori Erzsébet: "Alapvetően egy stílyak volt"

³⁹ MaNcs

létre. Sárbogárdi Jolán és Parti Nagy szerepjátékában a nyelvi, kulturális és érzelmi szintek kölcsönhatásban dolgoznak.

Konklúzióink

A szövegre nagyszámú recenzió jelent meg, a műre vonatkozó kérdésfeltevéseik első sorban szövegírók kilétére vonatkoztak és abból kiindulva építették fel értelmezéseiket. Mi más módszereket is ki szerettünk volna kipróbálni, így a szakirodalom kontextusában próbáltuk átgondolni a regény interpretációinak lehetőségeit. Próbáltuk elemzésünket sokrétűen felépíteni, a művet az alkotó felől, pozitivista szemlélettel, az befogadó felől a hermeneutika segítségével, valamint a Parti Nagy által olyan nagy bravúrral teremtett nyelv felől, strukturalista módon is megközelíteni. Újításként párhuzamot vontunk a kultúraantropológiai nézetek és a lányregény struktúrája között, ezáltal a beavatási rítus nézőpontjából vizsgáltuk a regényt. Itt talákoztunk a szingli motívumával, amely azt a nyugatot példaként követő világnézet képviseli, aminek kiüresedtségét és sznobizmusát a parodizálja a regény. Ugyanakkor egy másik fontos szempontunk: alkalmaztuk a Saussure-i nyelvszemlélet modelljét a mű új aspektusainak felismeréséhez. Eszerint a nyelvnek teremtő ereje van, nem csak egy alapvető közlési eszköz, hanem stilisztikai és poétikai funkcióval is rendelkezik, egyes elemei egymáshoz viszonyítva kapnak értelemet. Parti Nagy szavaival élve: „*Fogtam egy nyelvet, amely megírt egy történetet*”⁴⁰. A *test angyala* nem egyszeri olvasásra megírt mű, mint ahogy az imitált populáris szerelmes regények. Az újraolvasás során a befogadó előtt egy sokkal mélyebb struktúra mutatkozik meg, melynek rétegeit a posztmodern értelmezési lehetőségei és az olvasó egyéni meglátásai, tapasztalatai bővítnek. Az elsődleges felszínes olvasat után mélyebb jelentésrétegeket fedezhetünk fel, melyek a mű megértéséhez vezetnek. Teljes, befejezett elemzés mégsem alakul ki, hiszen egy újabb olvasással más értékek kerülnek előtérbe. Éppen ezért a mű teljes valójában csak megfelelő háttértudással, tapasztalattal bíró olvasó kezében válik igazi értéké. Az olvasó folyamatosan javítja ki magában a nyelvi formákat, próbálja értelmezni, mindeközben jól szórakozik, hiszen ez a feladat olyannyira eltér a megszokott szövegolvasástól, hogy a befogadó figyelmét teljesen leköti. Ezután valósulhat meg csak mélyebb megértés, kulturális és történelmi szálak boncolgatása, jellemábrázolások felismerése, végül a sajátos paródia egyéni olvasatának kialakítása. A posztmodern felfogás szerint a szövegek is egymásra épülnek, s ezzel a létrejött szöveg kapcsolatban áll

⁴⁰ Németh Zoltán 15.

a már létezőkkel, kölcsönhatásba lép velük, az újraértelmezés lehetőségét magában hordja, intertextualitások végtelen variációját hozva létre. Ugyanakkor egy posztmodern mű, jelen esetben *A test angyala* olvasása és értelmezése egy másfajta befogadói magatartást igényel. Az olvasónak el kell fogadni, hogy az alkotó nem a nyelv által, hanem a nyelvben akar közölni, s rá marad a szerep, hogy legjobb belátása és tapasztalata alapján interpretálja ezt a nem mindennapi szöveget, hogy megtalálja, felismerjen, szétszedjen és összerakjon minden egyes mondatot, szókapcsolatot, kifejezést.

Dolgozatunkban többek között arra is kerestük a választ, hogy egy rontott nyelvi forma is képviselhet-e értéket. Egyáltalán beszélhetünk-e „rontott” formáról, vagy csak nyelvi bravúrról van szó? Rájöttünk, hogy egy populáris irodalmi műfaj a posztmodern által kinőheti magát a kanonikus művek szintjére. A posztmodern a modernség meghaladása, miszerint a világ nem objektíven hozzáférhető létező, hanem mindig az értelmezésre van utalva, az értelmezések pedig sokfélék lehetnek. A mi értelmezésünk szerint a mű nyitott: az olvasó értelmezési lehetőségei bővülnek, ahogy az író eszköztára is. Elképzelhető, hogy ezzel a fajta nyelvi humorral, iróniával és öniróniával, a közhelyek kiforgatásával sikerül a magas irodalmat egy új formában bemutatni, s ez által populáris irodalom fogyasztóit megközelíteni. Ami látszólag egyszerűen torz nyelvi képként tárul a dilettáns befogadók elé, az a magas irodalom kedvelői előtt egy gondosan megmunkált, komplex műként hat. Szeretnénk a jövőben többet foglalkozni a regényre reflektáló recenziók kutatásával, s egy átfogó recenziótörténet megírásával.

Bibliográfia

Mű: Parti Nagy Lajos Sárbogárdi Jolán: A test anyala, Magvető, Budapest, 2007

Felhasznált irodalom:

1. Bókay Antal: Irodalomtudomány a modern és posztmodern korban, Osiris Kiadó, Budapest, 1997
2. Fabinyi Tibor: Szóra bírni az írást - "Mi az olvasóközpontú kritika?" Hermeneutikai Füzetek 3. Hermeneutikai kutatóközpont, Budapest, 1994.
3. Gennep, Arnold van: Átmeneti rítusok, Budapest, 2007
4. Idegen szavak szótára, Szerk. Gerencsér Ferenc, Tárogató könyvek, Debrecen, 2003
5. Jelképtár, Szerk. Hoppál, Helikon Kiadó, 1997.
6. Larousse: Szimbólumok lexikona, Saxum kiadó, Budapest, 2009
7. Mircea Eliade: Az eredet bűvöletében Európa Könyvkiadó, Budapest, 2006
8. Németh Zoltán: Parti Nagy Lajos, Kalligramm Könyvkiadó, Pozsony, 2006
9. Parti Nagy Lajos: Ibusár mauzóleum, Jelenkor Kiadó, Pécs, 1996
10. Péntek János: Teremtő nyelv, Kriterion Kiadó, Bukarest, 1988
11. Platthy István, Lónay Eszter: A természet változásrendjére épülő évkörös rítusjátékok, ünnepek, mint a személyiségfejlesztés eszközei, Fejlesztő Pedagógia szakfolyóirat 2003./ 4-5. Gyermekvédelem válaszáton

Interneten elérhető tanulmányok, interjúk, szakirodalmak:

1. Részlet Keresztury Tibor Parti Nagy Lajossal készített interjújából
<http://www.hunlit.hu/partinagylajos>
2. Interjú: Bori Erzsébet: "Alapvetően egy stílgyak volt" *MaNcs*, 2001
<http://web.unideb.hu/~tkis/mancs04.htm>
3. Posztmodern
<http://enciklopedia.fazekas.hu/irodalom/Posztmodern.htm>
4. Németh Zoltán: Kortárs írókról középiskolásoknak, tanároknak, diákoknak- Parti Nagy Lajos (Hozzáférés:2005.03.03)
www.litera.hu/nyomtathato/tampon/oktato/21849.html
5. Kálmán C. György :Négy klasszikus
<http://beszelo.c3.hu/00/0910/32kalmanc.htm>

Melléklet

1. Szereplőmátrix

	Margittay Edina	Balajthy Dénes	Havasi Tamás	Kótay Mercedes	Edina családja	Dénes családja
Margittay Edina	x	vonzalom	„ő főzi a legjobb kávét”	barátnők	nem igazán részei Edina életének	megfelelő feleségnek találják
Balajthy Dénes	vonzalom	x	barátság	nem ismeri	közömbös	támogatás
Havasi Tamás	jó főnöknek tartja	barátok	x	nem ismeri	közömbös	barátok
Kótay Mercedes	barátnők	közömbös	nem ismeri	x	közömbös	nem ismeri
Edina családja	támogatást vár	közömbös	tisztelet	közömbös	x	barátok
Dénes családja	közömbös	szeretet	tisztelet	-	-	x

2. Értékpiramis

egyéniség
 kulturális értékek
 valódi, mély érzelmek
 fizikai munkával való kenyérkereset
 jó családi és rokoni kapcsolatok imitálása
 társadalmi elvárásoknak való megfelelés → álszentség, prűdség
 küllem, külsőségek, márkás használati tárgyak, a nyugati kultúra utánzása

3. Szingli Szótár

Jelmagyarázat:

<i>szhhf</i>	= szövegben helytelenül használt forma (zárójelben a szövegbeli forma)
<i>id</i>	= idegen eredetű szó
<i>bec</i>	=becézés, rövidítés
<i>dny</i>	=diáknyelvben előforduló szavak
<i>szny</i>	=szaknyelvben előforduló szavak
<i>mk</i>	=márkajelzés

A

aerobic: *id*, zenére történő ritmusos tornagyakorlat

ajánlólevél: *szny*, mások által megírt ajánlása egy érintett személynek

anorák: *id*, csuklyás kabát

autogram: *szhhf* (*autógramm*) sajátkezü aláírás, általában híres embereké a rajongóik számára

B

ballonkabát: tipikus férfi kabát, divatját élte a rendszerváltás korában

bárpult: szórakozóhelyeken található magasított pult, amely elválasztja a vendégeket a kiszolgáló-személyzettől

becsszó: *bec dny*, becsület szó, kisebb eskü tétel

bézs: *szhhf* (*beige*) világosbarna színárnyalat

bólé: ital, főleg ünnepeken

bunkó: *dny*, civilizálatlan magatartású ember

butik: *id, szhhf* (*boutik*) kisebb üzlet

büfé: *id*, gyorsétkezde, munkahelyen ideális ebédelési lehetőség

C

carotta-juice: *id*, tipikus lányos ital, répa lé

cigaretta: papírba tekert száraz dohánylevél

CS

csaj: *dny* lány

csíny: *dny* tréfa, vicc

csocsi!: *dny* köszönés, nem túl sok tiszteletadással

csoki mikulás: mikulásformába öntött csokoládé

D

delikvens: *szny id* bűnös, büntett elkövetője, tettes

depresszió: *szny id* lélekállapot: lehangoltság, búskomorság, külvilágtól való elfordulás

dévaj: csapatos hangoskodás

dívik: így divatos

E-É

éjszaka: belevetve magát az éjszakába-
az álom, a felejtés és a bűnök napszaka

elementáris: *id* ellenállhatatlan, sodró,
magával ragadó

élet-rendező: a film-rendezésre
asszociáló humoros jelző

Emese: elírás, alatta Edina értendő

energikus: határozott, gyors, fürge,
tetterős

Enikő: elírás, alatta Edina értendő

expressz: *id* gyors, halaszthatatlan

F

fagyi: *bec dny* fagylalt, jégkrém, hideg
édesség

férfibánat: mély gyötrellem

fiesta: *szhhf* (fieszta) népnepély,
mulatság

filozófia: *szny* gondolkodás tudománya

fitness: *szhhf* (*fitness*) divatos sportág,
ami kellő képen formában tart

fixaidea: *id* rögeszme, kényszerképzet,
valakinek a hóbortja

fixíroz: *id* néz, szemügyre vesz valamit

flört: *id dny* bók, udvarlás

Ford Escort: *mk* amerikai autómárka

fotel: *szhhf* (*fotöy*) ülőalkalmatosság

G

galamb: madárfaj, itt szerelmes pár
tagja

Gerbaud: (=zserbó) drága budapesti
kávészó, a sznobság madárfészke

H

há: *bec id* óra megnevezése angolosítva,
pl „11 háig nem vagyok itt senkinek”

haha bruha: *dny* indulatszó

hányaveti: nemtörődomség

harapnivaló: *dny* étel

hobby: *szhhf* (*hobby*) kedvtelésből űzött
foglalatosság, hóbort

huncut: *dny* csalafinta, hamis, pajzán

Hungimpo: a vállalat neve

I

inkognitó: *szhhf* (*inkognító*) álnéven,
titokban

K

karkötőóra: karóra, az óra díszként
való viselése

káv: jelképes ital, kávéfőzés, mint a
munkakör fontos része

kebelbarátnő: *dny* legközelebbi barátnő

képernyő: kijelző

kollapszus: *szny* vérkeringési zavar

kollektíva: *szny* közösség, együttes
csapat

kompanyia: *szny id* cég, vállalat,
munkáltató

kondi-terem: *id szhhf (condi-terem)*

edzőterem

konferencia: *szny* tanácskozás, értekezés, általában valamely testületen belül

konspirál: *szny id* összeesküvést sző, titkos szervezkedés, összebeszélés

kópé: *dny* tréfamester

L

légkúrázik: levegőzik, mély levegőt vesz

lekváros táska: porcukorral megszórt sütemény

M

Maci : *bec* Kótay Mercedes

make-up: *id dny* smink

márka: igazolt áru, termék, minőség

marketing csoport: *szny* termékértékesítéssel, reklámozással foglalkozó csoport

matek: *bec dny* matematika

mentő-akció: itt kínos helyzetből való kimentés

merőn': itt: merengve, elgondolkozva

migrén: *id szhhf (migrain)* fejfájás

modern: *dny* új, divatos

N

nagyi: *bec dny* nagymama

napló: *dny* rendszeresen, folyamatosan írt, személyes élményeket,

feljegyzéseket időrendben tartalmazó

írás

neon-piros: zavaróan élénkvoros színárnyalat

O

Opel: *mk* német autómárka

orvul: *szhhf (orwul, orrvul)* alattomban, titokban

ováció: *id* éljenzés

P

papi: *bec dny* apa

parfé: francia édesség, tejszínes fagylaltkrém

pink: *id dny* rózsaszín

pír: piros szín megjelenése az arcon

pletyka: *dny* rosszindulatú híresztelés

porcukor: cukorörlemény

potom: *bec szhhf (potomnyi)* potom pénzért, potom áron- azaz szinte ingyen, nevetséges áron

precedens: *szny* minta, példa a gyakorlatból, irányadó, megtörtén eset

proli: *id* éhenkórász

puszóka: *dny* köszönési forma

R

randevú: *dny* találka

reflektál: *id* visszajelezve

reflex-zóna: *id* aktív pontok a testen, melyek ingerlésének hatása egy adott szervben érzékelhető

rehabilitáció: *szny id* valaki becsületének, jó hírének vagy elvesztett fizikai képességének helyreállítása
románc: szerelmi kapcsolat
rundó: *id, dny kör, fordulat*

S

sajna': *bec dny* sajnós
snack: *dny id* gyors étel, csipegetni való
spec. koll.: *szny bec* speciális kollégium
specialista: *szny* valamilyen területen kiemelkedő tudással rendelkező személy
sportgimnasztika: sportág, a balett, a torna és a tánc összevonása figyelhető meg benne
sportoló: olyan egyén, akinek célja a testedzés, versenyzés, a szórakozás, eredmény elérése, a képességek fejlesztése vagy ezeknek kombinációja
suli: *bec dny* iskola

Sz

szájfény: *dny* folyékony állagú kozmetikai termék, ami az ajkaknak finom színt és fényt kölcsönöz
szanatórium: *szny* kórház, gyógyintézet
szekíroz: *dny* zaklat, piszkál, bosszant, ingerel, ugrat.
szeleburdi: *dny* kapkodós, türelmetlen
szendvics: *dny szhhf (sandwich)* gyorsan elkészíthető étel
szerbusz: *dny* köszönési forma

szieszta: *szhhf (fieszta szónak kölcsönözik a jelentését)* pihenés, pihenő idő
szívószál: *dny* italok elfogyasztására szolgáló hosszú műanyag csövecske

T

táppénz: *szny* dolgozó saját betegsége, vagy gyermeke betegsége esetén a munkaadó által fizetett összeg
társalog: beszélget
taxi: jellegzetesen nagyvárosban előforduló személyszállítási forma
tenéked: *szhhf* neked
terápia: *szny* lelki vagy fizikai gyógykúra
terasz: szabadba nyíló födött, vagy fedetlen épületrész
tévéjáték: film
titkárnő: irodai papírmunkát végző egyén, aki az alkalmazót segíti
tolakvó: más személyes terét nem tiszteletben tartó tréfásan a szóban forgó személy
turmix: *id dny* pépesített ital

U-Ü

ügye van valakivel: itt szerelmi kapcsolatot jelent

V-W

Volkswagen: *mk szhhf (Volks Wagen)* német autómárka